

رشته معماری داخلی

اثرات تفکر نوین (مدرن) در اواخر قرن بیستم رویکرد جدیدی نسبت به فعالیت در بخش معماری داخلی در کنار تزئین (دکوراسیون) ایجاد کرد. در این دوره توجه معماران به معماری داخلی معطوف شد و آن را می توان به عنوان تولد حرفه معماری داخلی در قرن بیستم دانست. امروزه معماری و معماری داخلی دورشته مجزا هستند، اما محتوای آموزشی و برنامه آموزشی آن ها ویژگی های مشابه دارد. رشته معماری داخلی همانند معماری، شامل بخش های طراحی، ارائه و ساخت (اجرا) است. در بسیاری از منابع به جنبه طراحی آن، به سبب توسعه آن در سطح دانشگاهی، پرداخته شده است. به همین دلیل تعریف هایی که برای آن آمده اند، بر جنبه طراحی آن تأکید کرده اند. از جمله این تعریف ها تعریف کاپتان (۱۹۹۸) است. او معماری داخلی را فعالیت طراحی و سازمان دهی حجم داخلی به همراه تعیین رنگ، بافت، مواد، نور، مبلمان و لوازم جانبی، با توجه به نیاز کاربر و عملکرد در ساختار معماری، می داند.

کلیدواژه ها: آموزش فنی و حرفه ای، رشته معماری داخلی، مسیر توسعه حرفه ای

ضرورت و اهمیت

ما معمولاً بیشترین زمان خود را در فضاهای داخلی سپری می کنیم. همین امر ضرورت توجه به طراحی داخلی این فضاها و تناسب آن ها با عملکردشان را نشان می دهد. به منظور سامان دهی و مدیریت فضاهای داخلی از حیث طراحی و اجرا، با تأکید بر معماری پایدار و ارزش های فرهنگی و دینی، وجود افراد متخصص و آموزش دیده در سطوح متفاوت (طراح، ناظر و مجری) بدیهی است. از این رو، تربیت نیرو در سطح «فن رز» (تکنیسین) یا کمک فن رز در رشته معماری داخلی تکلیفی روشن و الزامی است. همچنین بر اساس پژوهش های انجام شده و آمار به دست آمده از پیش بینی جمعیت شاغلان این حوزه در «مرکز آمار ایران»، تربیت نیروی انسانی مورد نیاز بازار کار امری مهم و ضروری است. با توجه به پیشرفت شیوه های اجرایی در معماری و معماری داخلی و نیاز به تخصص در این حرفه ها، وجود کارگران و فن رزان (تکنیسین های) ماهر و تحصیل کرده به خوبی احساس می شود، و با توجه به

استعدادها و سرمایه های انسانی در کشور، سهم زیادی از تربیت چنین نیروهایی بر عهده نظام آموزش فنی و حرفه ای در وزارت آموزش و پرورش است.

در نظام آموزش فنی و حرفه ای کشور ما، رشته معماری داخلی به صورت مدرسه ای، در قالب کلاس های نظری (تئوری) و کارگاهی انجام می شود. با توجه به هدف های اصلی نظام فنی و حرفه ای و ضرورت افزایش تجربه و کارایی فارغ التحصیلان، بیشتر محتوای آموزشی به صورت کارگاهی است و درس های نظری به عنوان پشتیبان درس های کارگاهی طراحی و سامان دهی شده اند. در طراحی این آموزش ها بر مراقبت هنرآموزان به منظور پیشگیری از گسست آموزش های نظری و کارگاهی تأکید شده است. در برنامه های درسی این رشته انتظار می رود، هنرجویان با استفاده از امکانات آموزشی، به حداکثر توانایی مورد نیاز بازار کار دست یابند. پیش از طراحی، برنامه ریزی و استقرار رشته معماری داخلی، رشته نقشه کشی معماری نزدیک به دو دهه در هنرستان های

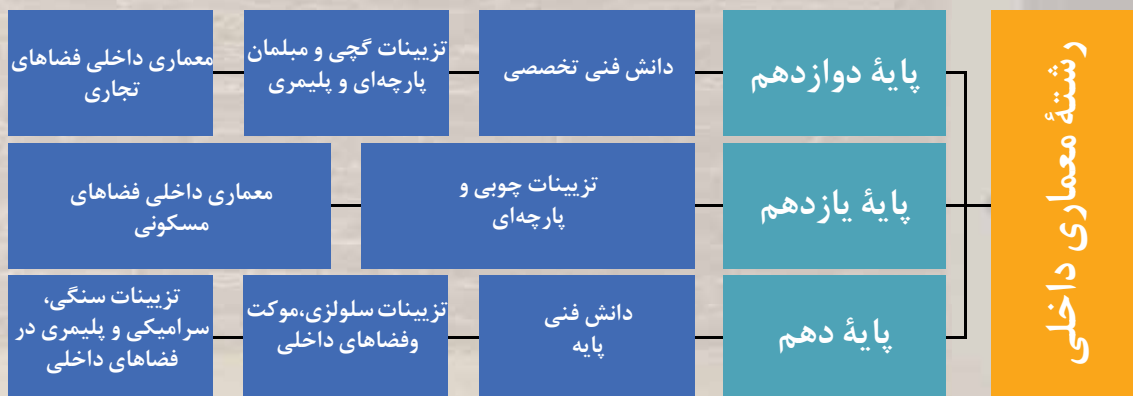
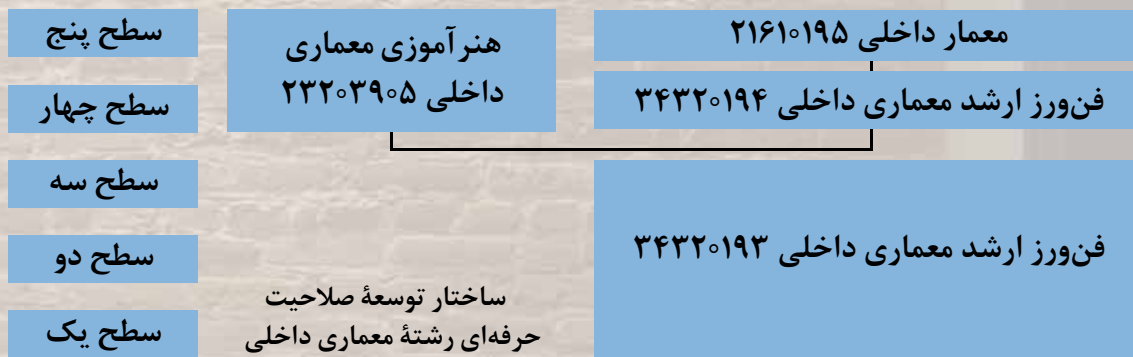
«دانش فنی پایه» و «دانش فنی تخصصی» سامان دهی شده‌اند. لازم به ذکر است، برای هر گروه درسی یک درس مشترک نیز در نظر گرفته شده است.

رویکرد اصلی برنامه درسی رشته بر «شایستگی» مبتنی است. شایستگی را می‌توان تلفیق درهم‌تنیده‌ای از دانش، مهارت و نگرش تعریف کرد که به انجام درست کار منجر می‌شود. شایستگی‌ها به‌طور کلی به سه دسته فنی، غیرفنی و پایه تقسیم می‌شوند. شایستگی‌های فنی و غیرفنی در محتوای درس‌های کارگاهی و تخصصی، و شایستگی‌های پایه در درس‌هایی که در خوشه‌های با همین نام در برنامه درسی آمده‌اند، آموزش داده می‌شوند. انتظار می‌رود، برای اثربخشی بیشتر آموزش‌ها، شایستگی‌های فنی و غیرفنی به‌صورت درهم‌تنیده تدریس شوند و به‌تبع آن ارزشیابی نیز به همین صورت برگزار شود. در ادامه مهم‌ترین بخش‌های برنامه درسی رشته، شامل ساختار توسعه حرفه‌ای و شغلی، شغل‌های قابل احراز و شایستگی‌های فنی و غیرفنی ارائه می‌شوند.

یکی از مرحله‌های طراحی حرفه‌ای، طراحی مسیر توسعه حرفه‌ای در هر زمینه شغلی (گروه بزرگ شغلی) است. انتخاب مسیر ارتقا و پیشرفت و ایجاد انگیزه و ارتقای مهارت و شایستگی، از خصوصیات توسعه حرفه‌ای شغلی است. در نمودار توسعه حرفه‌ای هر گروه شغلی، ارتباط حرفه‌های این گروه شغلی و کدهای مربوط آورده شده است.

فنی و حرفه‌ای کشور اجرا می‌شد و به لحاظ کمی توسعه فراوانی داشت. نیازسنجی شغلی در حوزه معماری و بررسی وضعیت شاغلان این رشته در دوره‌های دیپلم و کاردانی، نشان از تغییرات شغلی این رشته و جذب فارغ‌التحصیلان آن در شغل‌های نامرتبط داشت. از سوی دیگر، حرفه «نقشه‌کشی معماری» در نظام طبقه‌بندی شغل‌ها (ایسکو، ۲۰۰۸) نیامده بود و به‌عنوان یکی از وظایف نقشه‌کشی به‌صورت عام تعریف شده بود. از این رو، با پشتیبانی پژوهش‌های انجام شده و تأیید شورای عالی وزارت آموزش و پرورش، مقرر شد رشته «نقشه‌کشی معماری» به‌صورت تدریجی و در طول پنج سال حذف و رشته «معماری داخلی» جایگزین آن شود. لازم به ذکر است که از سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰ ثبت‌نام در پایه دهم رشته نقشه‌کشی معماری صورت نمی‌گیرد.

در برنامه‌ریزی درسی رشته معماری داخلی، پس از بررسی انواع طبقه‌بندی شغل‌های رایج در دنیا، از نظام طبقه‌بندی «ایسکو ۲۰۰۸» که توسط «سازمان بین‌المللی کار» منتشر شده، استفاده شده است. در اسناد مربوط به برنامه‌ریزی این رشته سه سطح کارگر ماهر، کمک‌فنون‌روز (تکنیسین) و فن‌ورز معماری داخلی پیش‌بینی شده است. نیازهای شغلی آن نیز بر اساس بازار کار کشورمان تدوین شده است. محتوای آموزشی رشته، پس از تحلیل این نیازها، در قالب هشت درس کارگاهی و دو درس با عنوان‌های



درس‌های خوشه شایستگی‌های فنی رشته معماری داخلی

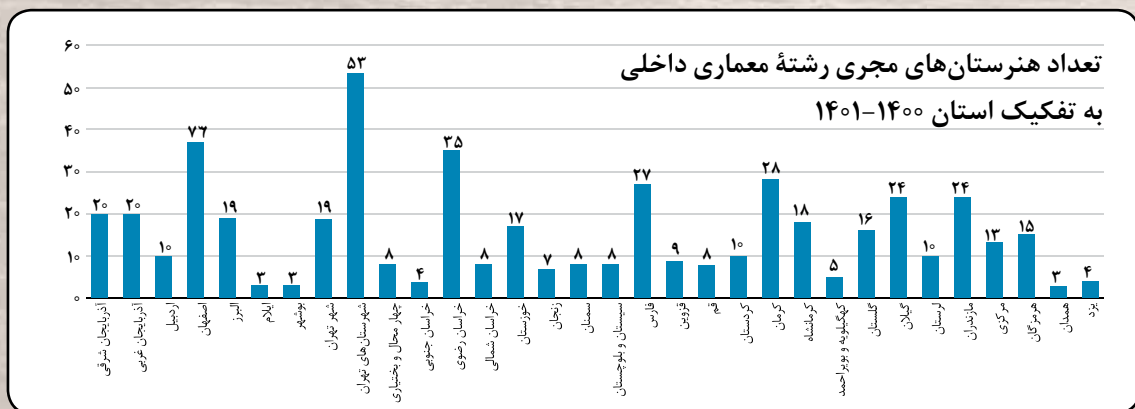
دوره دوم متوسطه شاخه فنی و حرفه‌ای

عنوان کتاب‌های تخصصی و پودمان درس‌های رشته معماری داخلی

دانش فنی پایه (پایه دهم)	تزئینات سلولزی، رنگ، موکت و فضاهای داخلی (پایه دهم)	تزئینات سنگی، سرامیکی و (بسپاری) پلیمری در معماری داخلی (پایه دهم)
آشنایی با رشته معماری داخلی	تهیه کروکی و ترسیمات دست آزاد در معماری داخلی	اجرای کف سنگی، سرامیکی و آجری
مبانی اصلی رشته معماری داخلی	ترسیم فنی و نقشه‌کشی معماری	نصب لوازم بهداشتی
مصالح، ابزار و تجهیزات	اجرای کف پوش موکت و کاغذ دیواری	اجرای دیوارک (پارتیشن) سنگی، دیوارپوش سنگی، سرامیکی و آجری
بهداشت، ایمنی و حفاظت	اجرای دیوارپوش سلولزی	اجرای تزئینات (بسپاری) پلیمری کف و دیوار
	اجرای نقاشی سقف و دیوار	اجرای دیوارک (پارتیشن) و ستون (بسپاری) پلیمری

دانش فنی تخصصی (پایه دوازدهم)	معماری داخلی فضاهای تجاری (پایه دوازدهم)	تزئینات گچی و میلان پارچهای و پلیمری (پایه دوازدهم)
سبک‌های معماری داخلی	برنامه‌ریزی طرح داخلی فروشگاه	اجرای دیوار جداکننده گچی و تزئینات گچی ستون و سر ستون
فضا و تزئینات در معماری داخلی ایران	طراحی فضاهای داخلی فروشگاه	اجرای گچ کاری دیوار و سقف
تأسیسات الکتریکی در معماری داخلی	نقشه‌کشی اجرایی فضاهای داخلی فروشگاه	اجرای سقف کاذب گچی
تأسیسات مکانیکی در معماری داخلی	انتخاب نمونه مصالح طرح فضاهای داخلی فروشگاه	اجرای میلان پارچهای
کسب اطلاعات فنی	نمونه (ماکت‌سازی)	اجرای میلان (بسپاری) پلیمری

معماری داخلی فضاهای مسکونی (پایه یازدهم)	تزئینات چوبی و پارچهای (پایه یازدهم)
برنامه‌ریزی طرح داخلی مسکونی	اجرای کف پوش چوبی
طراحی فضاهای داخلی مسکونی	دیوارپوش چوبی
نقشه‌کشی اجرایی فضاهای داخلی مسکونی	جداکننده چوبی
انتخاب مصالح طرح داخلی مسکونی	میلان چوبی
نقشه‌کشی فاز ۱ معماری داخلی با رایانه	تزئینات پارچهای



آمار هنرجویان و هنرستان‌ها از سال ۹۶-۱۳۹۵ تا ۱۴۰۱-۱۴۰۰

جمع	تعداد هنرجویان پایه دوازدهم	تعداد هنرجویان پایه یازدهم	تعداد هنرجویان پایه دهم	تعداد هنرستان ثبت‌نام پایه دهم	تعداد کل هنرستان	سال تحصیلی
۸۹۲	-	-	۸۹۲	۳۹	۳۹	۹۶-۹۵
۲۵۸۷	-	۸۲۷	۱۷۶۰	۸۲	۹۰	۹۷-۹۶
۵۰۷۹	۷۴۳	۱۶۵۵	۲۶۸۱	۱۳۲	۱۴۵	۹۸-۹۷
۸۰۲۰	۱۵۴۰	۲۵۳۴	۳۹۴۶	۱۹۶	۲۱۴	۹۹-۹۸
۱۲۳۴۷	۳۸۱۷	۲۴۰۶	۶۱۲۴	۲۹۵	۳۲۳	۱۴۰-۹۹
۱۹۴۳۰	۳۷۲۷	۵۹۵۵	۹۷۳۸	۴۷۰	۵۰۹	۱۴۰-۱۴۰۰

آینده شغلی و تحصیلی و مشاغل مرتبط

فارغ‌التحصیلان این رشته در بخش‌های بازسازی ساختمان، اجرای تزئینات داخلی (دکوراسیون) و معماری ساختمان فعالیت می‌کنند. حرفه آن‌ها با حرفه‌های معماری، نقشه‌کشی، نظارت ساختمان، ساختمان‌سازی، کارگران کارهای نهایی و تزئینات ساختمان، نجاری، مجریان سقف گچ کاری، لایه کاران و کف‌پوشان کار، نقاشی و آهنگری، مرتبط است.

دوره کاردانی

فارغ‌التحصیلان رشته معماری داخلی در هنرستان‌ها در رشته معماری و رشته معماری داخلی در دوره کاردانی بدون آزمون و با توجه به سوابق تحصیلی در آموزشگاه‌های فنی و حرفه‌ای و سایر مراکزی که از طریق دفترچه انتخاب رشته آزمون سراسری یا دانشگاه آزاد اسلامی اعلام می‌شود، پذیرفته می‌شوند.

